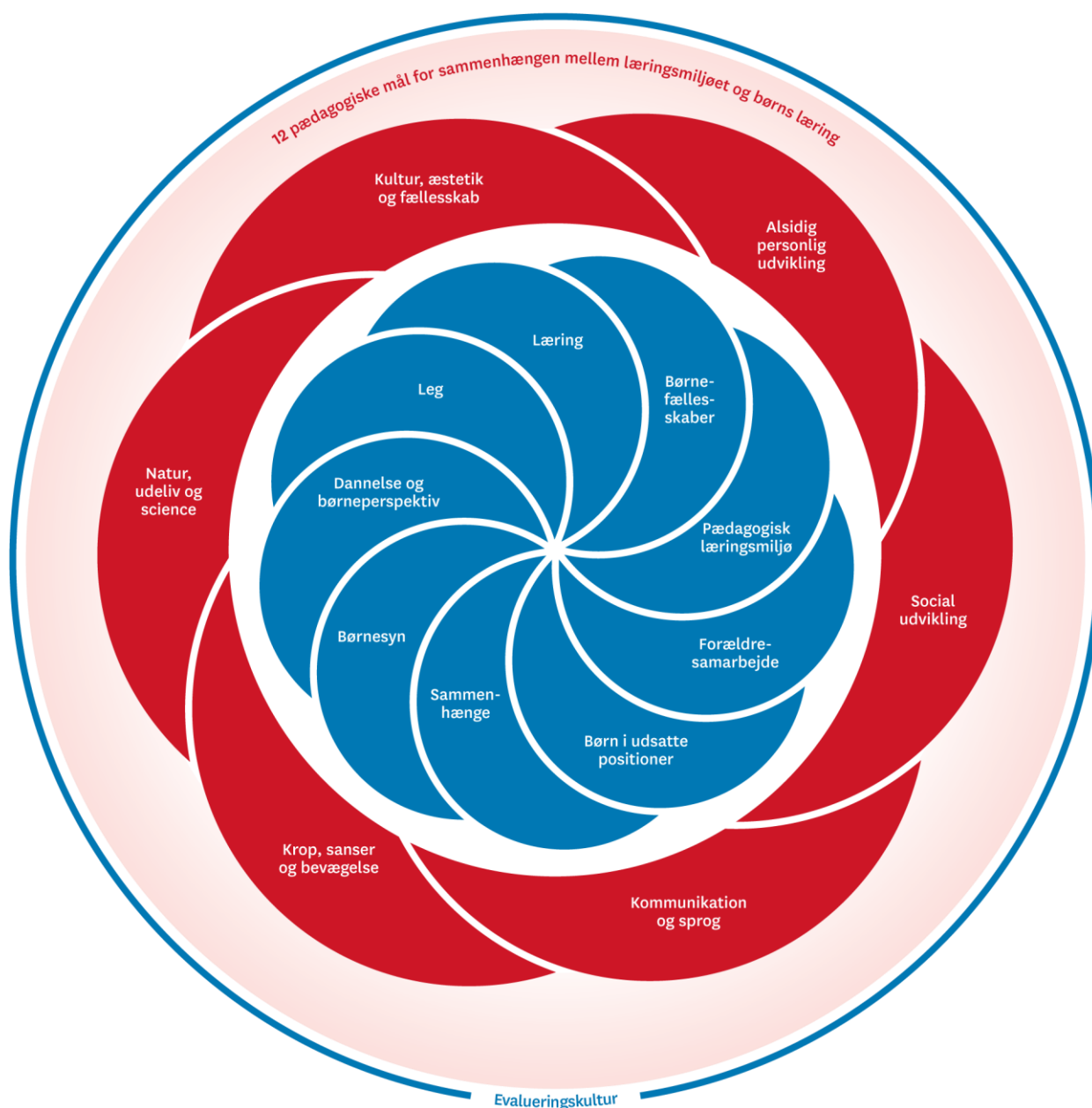

Pædagogisk læreplan for Nybøl Børneunivers 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Nybøl Børneunivers – et univers der rummer livsglæde og læring.

Nybøl Børneunivers er en integreret institution, bestående af en dagplejer, vuggestue, børnehave og gæstedagpleje. Til Børneuniverset hører også en skole med elever fra 0 – 6 klasse samt en SFO.

Dagtilbudsdelen har til huse i en ny bygning opført i 2018 i forbindelse med den eksisterende skole.

Institutionen ligger centralt i vores lille by, hvilket betyder, at der er kort afstand til både skov, strand og busstoppestedet – alt sammen noget vi benytter i høj grad.

Nybøl Børneunivers er ligeledes en betydelig del af et aktivt lokalsamfund.

Der lægges i børneuniverset vægt på:

- Den fælles kultur for dagtilbud og skole
- Gode relationer og høj grad af trivsel
- Sammenhæng i børnenes hverdag
- Høj faglighed
- Det gode forældresamarbejde og en aktiv bestyrelse

Børnehavebørnene er fordelt på tre basisgrupper, hvor de ældste børn samles på en gruppe det sidste år inden skolestart.

Vuggestuens personale og børn deler sig hver dag i to eller flere grupper efter børnenes alder.

Daglejeren har tæt samarbejde og kontakt med vuggestuen. Dette gør at dagplejebørnene kender vuggestuens personale og husets fysiske omgivelser, hvilke også danner rammen for gæstedagplejen.

Det betyder, at er dagplejeren fraværende i forbindelse med ferie, sygdom eller andet, er børnene trygge ved at komme i institutionen.

Den samlede personalegruppe for dagtilbud og skole består af i alt ca. 32 medarbejdere, der har et højt engagement og godt samarbejde, og som udnytter hinandens kompetencer og ressourcer. Dette understøttes af en fælles personalestue samt to årlige fælles personalemøder.

Derudover afholdes månedlige team- og stuemøder.

Pædagogisk grundlag

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vi har valgt i punktform at beskrive de fem elementer hver for sig. For hver element beskrives først vores værdier og herefter hvordan vi gør i praksis.

Børnesyn

Vores værdier:

- At vi har en anerkendende tilgang, og støtter børnene i deres udvikling.
- At vi viser børnene respekt og møder dem i børnehøjde
- At børn oplever tilgængelige voksne
- Alle børn har værdi
- Børnene er unikke og rummer forskellighed
- Vi vægter tryghed, nærvær og omsorg til alle børn
- Alle børn har noget at byde ind med og skal opleve medindflydelse
- Børnene skal have mulighed for at indgå i sociale fællesskaber
- At alle børn har gode relationer blandt de øvrige børn og voksne
- Vi vægter en høj grad af forældresamarbejde og ser forældrene som ressource.

Det gør vi i praksis:

- Vi lytter til og ser børnene
- Vi italesætter børnenes følelser, behov, og positive handlinger
- Vi prioriterer at fordybe os i børnenes leg, f. eks ved at sætte os på gulvet, indgå og støtte op om legen
- Vi lægger vægt på at forblive i aktiviteter med børnene – undgå afbrydelser. Dette gør vi ved, at personalet er delt i flyder og fordyber.
- Hverdagen bygger på faste rutiner og struktur, men oftest med plads til spontanitet.
- Børnene har en stor del af dagen mulighed for selv at vælge, hvor og med hvem de vil lege.
- Vi har samlinger og børnemøder.
- Vi giver børnene fysisk nærvær i form af kram og tager gerne børnene på skødet.
- Vi planlægger dagen med udgangspunkt i det enkelte barns behov – ude som inde
- Vi prioriterer en god start på dagen – der er tilbud om morgenmad og en voksen at sige farvel og vinke sammen med.
- Vi er bevidste om at være tydelige voksne
- Vi prioriterer en god daglig dialog med forældrene.

Dannelse og børneperspektiv

Vores værdier:

- De voksne har en bevidsthed om, at de er rollemodeller for børnene
- Børnene styrkes i deres udvikling af empati, (hensynsfuldhed) og forståelse for andre.
- At børnene kan indgå i sociale fællesskaber – kender de sociale spilleregler
- At børnene formår at begå sig i det offentlige rum.
- At børnenes meninger og perspektiver inddrages i det pædagogiske arbejde

Det gør vi i praksis:

- Vi bestræber os på at give børnene medindflydelse bl.a. ved valg af lege og aktiviteter
- Vi er lydhør og følger børnenes initiativer – tager deres meninger alvorligt (og lader alle børn komme til)
- Lærer børnene at lytte til andre og give plads til hinanden – vente på tur. Dette styrkes bl.a. ved samlinger og måltider.
- Der afholdes børnemøder eksempelvis ved planlægning af skovforløb.
- Primært i gruppen af ældste børn benyttes børneinterview til evaluering af forløb.
- Vi guider børnene i sociale relationer og håndtering af konflikter

Leg

Vores værdier:

- At legen har værdi i sig selv
- At huset er indrettet og udnyttes, så det tilgodeser børnenes leg bedst muligt
- At der er plads til fordybelse
- At personalet følger børnenes initiativer
- At børnene har mulighed for leg på tværs af grupper
- At alle børn har gode legerelationer og mindst en god ven.

Det gør vi i praksis:

- Vi tilbyder små legefællesskaber ved eksempelvis at lade få børn blive inde, når andre er på legepladsen
- Vi prioriterer leg på tværs af alder og stuer. Største delen af dagen er mulighed for leg i hele huset.
- Personalet iagttager, guider og følger børnene i deres leg.
- Vi giver tid til legen, ved at være opmærksom på at skabe balance mellem voksen initieret aktivitet og børnenes leg.
- Vi tilbyder forskellige læringsmiljøer og stiller materialer til rådighed for børnene.
- Størstedelen af legetøjet er tilgængeligt og børnene har medindflydelse på køb af nyt legetøj.
- Grupperummene er fleksible og der er skabt rum i rummene
- De voksne er opmærksomme på og interesseret i børnenes initiativer, og giver det plads
- Vi benytter uderummet, skolens lokaler og nærmiljøet til forskellige aktiviteter, ture og lege.

Læring

Vores værdier:

- Læring sker hele dagen
- Læring sker i både hverdagsrutiner, samt planlagte og spontane aktiviteter
- Vi arbejder ud fra det enkelte barnets udviklingsniveau
- At etablere læringsfællesskaber
- Trivsel er en forudsætning for læring
- At barnets stærke sider udnyttes til at styrke, det der kan være svært

Det gør vi i praksis:

- Prioriterer tiden til hverdagsrutiner f. eks. måltider, garderoben, toiletbesøg/bleskift mv.
- Vi giver rum og plads til leg
- En del materialer og legetøj er tilgængeligt
- Vi udarbejder årshjul med aktiviteter som tager udgangspunkt i læreplanstemaerne.
- Har fokus på at skabe balance mellem spontane og planlagte aktiviteter.
- Vi arbejder bevidst med at styrke børnenes læring gennem dialog og aktiviteter både inde, på legepladsen, ture ud af huset mv.
- Vi prioriterer og tilgodeser, at børnene har mulighed for at lege på tværs af grupper og alder.
- Indretter forskellige typer af læringsmiljøer ude og inde.

Børnefællesskaber

Vores værdier:

- Alle børn skal føle sig som en del af et fællesskab
- De voksne omkring et barn har medansvar for at støtte det i at skabe gode relationer
- At der er store og små børnefællesskaber på tværs af grupper, men også dagtilbud og skole
- At fællesskabet i hele børneuniverset prioriteres og børnene har ejerskab.
- Vi prioriterer traditioner både egne og de fælles, hvilket i en grad styrker tilhørsforholdet
- Vi prioriterer overgangene fra dagpleje/vuggestue til børnehave og børnehave til skole

Det gør vi i praksis:

- At vi og forældrene er bevidste om at være gode rollemodeller.
- Vi er bevidste om narrativernes betydning for børnefællesskabet.
- Samarbejder om de gode venskaber i hjemmet og institutionen.
- Vi igangsætter aktiviteter, der understøtter eller etablerer gode relationer, f.eks. små legefællesskaber, deler børn i mindre grupper, samt udnytter de fysiske rammer inde og ude.
- Støtter børnene i overgangene ved planlægning af mindre aktiviteter inden skiftet fra f.eks. vuggestue til børnehave.
- Der er etableret venskabsklasser på tværs af dagtilbud og skole.
- Fælles morgensang på skolen.
- Dagplejen har legestue i børneuniverset.
- Vi tilgodeser fællesskabet via traditioner såsom fastelavn, lanternefest, fejring af børnenes fødselsdage mv.
- Vi har to årlige skovforløb og tager på koloni.
- Vi er opmærksomme på, at børn i nogle sammenhænge har brug for at trække sig.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Lige som de foregående elementer, har vi, ift. læringsmiljøet, valgt i punktform at beskrive vores værdier, og hvordan vi gør i praksis.

Vores værdier:

- At der skabes tid og rum til leg og aktiviteter
- At de voksne får mulighed for fordybelse og nærvær i samspillet med børnene
- At de fysiske rammer ude og inde understøtter læringsmiljøet
- At de voksne formår at gribe og støtte op om børnenes initiativer
- At læringsmiljøet understøtter de inkluderende fællesskaber
- At der afsættes tid til planlægning, refleksion og evaluering af institutionens læringsmiljø
- At forældrene inddrages og derved har mulighed for at understøtte læringsmiljøet.

Det gør vi i praksis:

- De voksne inddrager børnene ved eksempelvis valg af aktiviteter og er nysgerrige på, hvad der optager børnene.
- Børnene inddrages i daglige gøremål
- Prioriterer tiden til at støtte og guide børnene til at blive selvhjulpne f.eks. omkring måltider, ved toiletbesøg og i garderoben.
- Personalet er forberedt til aktiviteter, hvilket giver mulighed for nærvær med børnene.
- Benytter de mange "rum" der er til rådighed, såsom legepladsen, skolens faciliteter mv.
- Opdeler i nogle sammenhænge børn i mindre grupper.
- Personalet aftaler rollefordelingen på gruppen – hvem fordyber sig i aktiviteter med børnene, og hvem tager "det øvrige."
- Læringsmiljøer forberedes, f.eks. morgenmad og legetøj gøres tilgængeligt og indbydende.
- Der er skabt rum, der tilgodeser både den stille og den mere vilde leg.
- Forskellig typer legetøj i div. rum, er med til at understøtte et alsidigt læringsmiljø.
- De fleste møbler er på hjul, hvilket skaber mulighed for fleksibilitet.
- Forældrene inddrages ved div. arrangementer og daglig dialog omkring det enkelte barns udvikling.
- Personalet afholder stuemøder og teammøder.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vores værdier:

- Godt forældresamarbejde som værdifuldt grundlag for børnenes læring
- God daglig kontakt der bygger på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde
- At have en anerkendende tilgang og derved rumme forældrenes forskellighed
- At forældrene og pædagogisk personale samarbejder om børns læring, udvikling og trivsel
- At forældrene inddrages og bidrager til styrkelsen af børnefællesskaber
- At forældrene inddrages, når det er relevant i forbindelse med pædagogiske aktiviteter

Det gør vi i praksis:

- Prioriterer at tage godt imod alle børn og forældre, så de føler sig set og velkommen, ligesom det er vigtigt for os at få sagt farvel om eftermiddagen.
- Der lægges løbende opslag på Aula, der er vores IT platform til dokumentation, information mv.
- Kontakten med forældrene i hverdagen prioriteres højt med fokus på barnets trivsel, udvikling og læring.
- Inviterer til forældresamtaler hvert år samt efter behov.
- Ved samtalerne anvendes dialogprofilen, der er et pædagogisk værktøj i "Hjernen og Hjertet". Derudover kan trivselsvurdering, sprogvurdering, ressourceprofil, overgangsskema eller andet inddrages, når dette har relevans.
- Afholder et årligt fælles forældremøde, samt et møde for kommende skolebørns forældre.
- Afholder forskellige arrangementer i løbet af året såsom: lanternefest, sommerfest, bedste-forældre-dage og forældre-kaffe.
- Benytter os af muligheden for at besøge forældre på deres arbejdsplads, såsom brandstation eller gårde, ligesom der ofte er forældre, der giver en hånd med ved div. arrangementer.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Værdier:

- Vi har en anerkendende tilgang, der giver børnene en oplevelse af mestring i lege og aktiviteter.
- Det er de voksne omkring barnet, personale og forældre, der har ansvaret.
- Vi er bevidste om narrativernes styrker.

Det gør vi i praksis:

- Vi benytter redskaberne i hjernen og hjertet (trivselsvurdering 2 gange årligt, dialogvurdering, resource profil).
- I samarbejdet med andre faggrupper herunder PPR, benytter vi børneparaplyen.
- Vi benytter muligheden for faglige sparring.
- Oplyser forældrene om deres mulighed for brug af faglig sparring med det tværfaglige team.
- Vi bruger inklusionsteamet til sparring og feedback på vores pædagogiske praksis.
- Vi har et tæt forældresamarbejde omkring barnet.
- Vi afholder forældresamtaler med fælles refleksion.
- Vi bestræber os på i videst muligt omfang at tilpasse de pædagogiske aktiviteter, så alle inkluderes f.eks. ved at dele børnene i mindre grupper, eller lade få børn blive inde, når de andre er på legepladsen. Dette for at styrke og tilgodese sociale relationer samt det enkelte barns behov.
- Ved stue- og teammøder drøftes aftaler vedr. det enkelte barns behov og udfordringer.
- Vi opfordrer forældre og børn til at dele den gode historie
- Vi er bevidste om, hvordan vi alle omtaler hinanden.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til Børnehaveklassen

I det vi er et børneunivers, giver vi børnene mulighed for at opleve genkendelighed og tryghed i overgangen fra dagtilbud til skole. Fx har hver vuggestue og børnehavegruppe en venskabsklasse på skolen, vi anvender skolens faglokaler, vi afholder fælles forældrekafe med SFO på skolen, fælles fastelavn, brug af skolens legeplads og morgensang.

Det sidste år af børnenes børnehavetid, rykker de ind på astronautstuen, som er en gruppe for kommende skolebørn. Der bliver tilrettelagt pædagogiske aktiviteter, der er målrettet førskolebørn.

Vi laver små skoleforberedende aktiviteter med fokus på koncentration, fordybelse og at stille krav til egne produkter. I de pædagogiske aktiviteter er der hovedsagligt lagt vægt på børnenes sociale- og personlige kompetencer. Der bliver fx arbejdet med børnenes grundfølelser, venskaber og børnefællesskaber. Igenem disse aktiviteter danner vi grundlag for, at børnene udvikler nysgerrighed, tro på egne evner og at blive klar til at møde de nye udfordringer der møder dem.

Som en yderligere indsats i overgangen til skole, rykker børnene fra 1. marts i SFO-ens lokaler. De kendte voksne fra børnehaven følger med frem til 1. maj og samarbejder i denne periode med en pædagog fra SFO-en.

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vores værdier:

- At børnene får kendskab til lokalsamfundet.
- At styrke børnenes kendskab og samarbejde med nærmiljøet.
- At børnene får kendskab til de forskellige kulturer, der er i vores lokalområde.
- At skabe genkendelighed for børnene.
- At børnene får en samhørighed med lokalsamfundet.
- At børnene bliver anerkendt og får relation til det område de vokser op i.
- At skabe nogle traditioner for børnene, der har forbindelse til lokalsamfundet.

Det gør vi i praksis:

- Vi køber ind i den lokale Brugs.
- Vi handler ved bageren, hvor vi også pynter butikken op til jul.
- I forbindelse med vores årlige lanternefest, er vi inviteret ind til Gelerts gård, som byder på en forfriskning. Til jul pynter en gruppe børn deres juletræ.
- Vi benytter os af spejderhytten som udflugtsmål.
- Vi bruger området omkring Kirkebakken/Sundeved centeret.
- Til jul inviterer Nybøl kirke Børneuniverset til julegudstjeneste.
- Når Landsbylauget tænder Skt. Hansbålet, er det børnehaven, der har lavet heksen.
- Den lokale sportsplads bliver ofte benyttet til forskellige aktiviteter, hvor vi leger, hopper på hoppepuden, finder påskeæg og leger ved bækken.
- Vi har en skurvogn stående i Bøffelkobbels skoven, som vi benytter til skovforløb og udflugter.
- De lokale biblioteker har mange fine tilbud, som vi benytter os af, såsom teaterforestillinger, lån af bøger og hyggelige legeområder.
- Vi besøger de nærliggende gårde, hvor vi bl.a. henter græskar, plukker jordbær og ser på maskiner og dyr.
- Vi går gerne på besøg hjemme hos børnene.
- Gå- eller cykelture i lokalområdet, til teglværket, stranden og Nøffelskoven er en del af vores hverdag.
- Vi laver indlæg til det lokale blad "Nybøllen".

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores værdier:

- At skabe et miljø både inde og ude, hvor børn og voksne trives.
- At skabe et børnemiljø, der understøtter børnene udvikling, læring og dannelse.
- At personalet er gode rollemodeller, dette set både ift. det psykiske, fysiske og æstetiske børnemiljø.

Det gør vi:

- Vi bestræber os på at gøre indretningen indbydende og invitere til den gode leg. Dette gør vi ved at have materialer og legetøj tilgængeligt, samt have rum der er tydeligt kodet. Eksempler kan være, at bilerne står klar på bilbanen, papir, farver mv. ligger på bordet og at rummets inventar afspejler, mulighederne og hensigten med rummet.
- Vi anerkender, når børnene selv finder ud af at lege konstruktivt.
- Ved at indgå i eller starte en leg inspirerer de voksne til nye lege eller udvider igangværende lege.
- Alle børn er tilknyttet en basisgruppe, men opdeles ofte i mindre grupper til forskellige målrettede aktiviteter. Dette understøttes af husets mange forskelligartede rum, legepladsen samt muligheden for udnyttelse af skolens lokaler.
- Er bevidst om at købe støjreducerende inventar, ligesom bygningens materialer lever op til gældende krav ift. både støj og ventilation.
- Der er gulvvarme i hele huset, hvilket gør det indbydende at lege på.
- Har udstillingsskabe i fællesrummet, der giver gode muligheder for at udstille børnenes kunst. Dette for at børnenes aftryk og fysiske spor inkluderes som institutionens fysiske omgivelser.
- På bagsiden af en del reoler/rumdelere på grupperne, er der monteret dokumentations rammer, så tegninger, billeder mv. kan vises frem.
- I vores fælles køkken er der en kunstinstallation i form af tre store sole. Kunstinstallationen bidrager til æstetikken i rummet.
- Vi udnytter i høj grad udemiljøet på vores legeplads, der er delt op i legezoner, som indbyder til hhv. høj aktivitet og modsat mere rolige lege, f.eks. graveområde, boldbane, bålhytte, klatreområde og sandmiljøer.
- For at reducere sygdom har vi fokus på især god håndhygiejne, og hjælper derfor børnene med at vaske hænder. Minimum en gang årligt afholder vi et "vaske-hænder-kursus" for alle børn.
- Vi arrangerer aktiviteter og giver børnene individuelle udfordringer og opgaver, så børnene stimuleres ift. nærmeste udviklingszone.
- Vi holder samlinger og laver aktiviteter, hvor børnene hhv. oplever at være i fokus, og modsat lærer at respektere, når det ikke er dem selv, men andre børn der får opmærksomheden.
- Vi er som personale bevidste om måden, vi taler til, med og om andre, så vi hermed fremstår som de gode rollemodeller, og bidrager til det gode psykiske børnemiljø.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vi har i arbejdet med de seks læreplanstemaer, valgt at dele punkterne op i relationerne "pædagogisk personale-børn", "børn-børn" og "pædagogisk personale-forældre".

Pædagogisk personale - børn:

- Vi arbejder ud fra den anerkendende tilgang, hvor vi er lyttende, ser og møder barnet.
- Vi bestræber os på at være troværdig rollemodeller, som børnene kan spejle sig i.
- Vi hjælper og guider barnet til at håndtere konflikter hensigtsmæssigt.
- Vi tilbyder aktiviteter, som veksler mellem, at barnet bliver udfordret, og hvor det kan være lidt svært, til aktiviteter hvor barnet bliver bekræftet og styrket på forståelsen af egne kompetencer.
- Vi understøtter barnet i at blive selvhjulpent og selvstændigt.
- Vi støtter barnet i at bruge sine demokratiske rettigheder til at vælge til og fra, ligesom vi støtter barnet i at udvise udholdenhed i forhold til egne valg.
- Vi støtter barnet i at tro på sig selv, det kan f.eks. være at give barnet mod på at fortælle noget til samling.
- Vi benytter os af børneinterviews og børnemøder, så barnet herved inddrages i at planlægge og evaluere aktiviteter i dagtilbuddet.
- Vi bruger Barnets Bog som et pædagogisk redskab, der giver en sammenhæng til hjemmet.

Børn - børn:

- Der er fysisk rum til, at børnene kan udvikle deres fantasi og kreativitet
- Vi vægter, at alle børn har mulighed for at indgå i et børnefællesskab, og er motiveret for at skabe gode relationer, hvilket understøtter deres udvikling og selvforståelse.

- I barn–barn relationen støtter vi barnet i at erfare sig selv - mærke ”hvad vil jeg være med til”, og ”hvad vil jeg ikke være med til” og dermed få en forståelse for egne grænser.

Pædagogisk personale - forældre

- Vi vægter et godt forældresamarbejde omkring det enkelte barns udvikling.
- Vi er i daglig dialog med forældrene om barnets hverdag.
- Vi opfordrer forældrene til at støtte barnet i at blive selvhjulpent.
- Vi opfordrer forældrene til at støtte op om børnefællesskaberne ved f.eks. at lave legeaftaler
- Alle børn trivselsvurderes to gange årligt, er der behov for en indsats, inviterer vi til forældresamtaler om, hvorledes vi i fællesskab bedst styrker barnets udvikling.
- Alle forældre tilbydes samtale en gang årligt, hvor materialet fra Hjernen og Hjertet inddrages, herunder Dialogvurdering samt fælles udarbejdelse af eventuelle fokuspunkter. Herudover kan der aftales samtaler efter behov.

Social udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Pædagogisk personale - børn:

- Vi arbejder ud fra en inkluderende tilgang, hvor alle børn er en del af sociale fællesskaber, og hvor de lærer at værdsætte og respektere hinandens forskelligheder.
- Børnene har mulighed for medansvar og medindflydelse i forhold til at opbygge og udvikle sociale relationer.
- Vi har et læringsmiljø, hvor venskaber kan opbygges på tværs af basisgruppe og alder. Vi understøtter at læringsmiljøet giver børnene lyst til at udforske og eksperimentere i legen.
- Vi styrker børnefællesskaberne ved at dele børnene ind i mindre grupper. At gå en tur med en voksen og få børn, at holde samling i små grupper, at spise madpakker med få venner og at lege indenfor, mens de andre er på legepladsen, kan noget helt særligt i forhold til at udvikle sociale relationer.
- Vi har et mål om, at alle børn skal have mindst én ven, én de føler sig tryk ved.
- Vi har en bevidsthed om at skabe læringsmiljøer med henblik på at styrke de sociale fællesskaber.
- Legen giver et godt læringsmiljø for barnets social udvikling, derfor vægter vi legen højt. Vi støtter, guider og udfordrer børnene i legen med henblik på at styrke deres sociale udvikling.
- I de sociale relationer støtter vi op om børnenes udvikling af empati og omsorg. Vi anerkender børnenes følelser, og hjælper dem med at sætte ord på deres følelser.

- Vi er meget bevidste om den narrative fortælling, og om hvordan vi omtaler hinanden. Vi har fokus på den positive fortælling.
- Vi støtter og guider barnet i konfliktsituationer når der skal forhandles og indgås kompromis. Vi anvender herunder nogle af elementerne fra "Trin For Trin" og "Fri For Mobberi", som børnene er bekendte med og derfor kan relatere til.

Børn - børn:

- Vi er et åbent hus, hvor der er mulighed for at opbygge og udvikle sociale relationer og knytte venskaber, der kan udvikle sig på tværs af grupper og alder.
- Børnene får i høj grad medansvar og indflydelse i forhold til, hvem de gerne vil lege med, samt hvor og hvad de gerne vil lege.
- Gennem legefællesskaber lærer børnene at afkode hinandens leg, de observerer, hvorledes de på en hensigtsmæssig måde kan indgå i en leg og fastholde en leg.
- Vi opfordre børnene til at tage initiativ til leg med andre børn og samtidig invitere andre med i legen.
- Gennem legen udvikler børnene at kunne vise omsorg, at kunne udvise empati samt værdsætte hinandens forskelligheder, hvilket udvikler deres sociale færdigheder.
- Gennem legen lærer børnene sociale omgangsformer, som også kan bringes ind i mange andre sociale sammenhænge.

Pædagogisk personale - forældre:

- I samarbejde med forældrene skaber vi en fælles forståelse for barneperspektivet og det enkelte barns sociale liv både i institutionen og i hjemmet.
- I samarbejde med forældrene er vi bevidste om, hvorledes vi skaber en god narrativ fortælling om deres barn samt børnene i de sociale fællesskaber, deres barn indgår i.
- Vi opfordrer til private legeaftaler, når vi vurderer at et barn kunne have gavn af dette til at udvikle og styrke sociale relationer.

Kommunikation og sprog

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Pædagogisk personale – børn:

- Det er vores mål, at barnet udvikler et nuanceret sprog, hvor barnet kan give udtryk for sine tanker, følelser, meninger og behov i samspil med andre.
- Vi er bevidste om, at vi er sproglige rollemønstre, derfor giver vi i dagligdagen plads og rum til samtalen, således at vi bedst muligt gennem sproglige handlinger, kan udvikle og understøtte det enkelte barns sprog i et pædagogisk sprogstimulerende miljø.

- Vi sætter ord på de situationer og de følelser, det enkelte barn oplever – vi inddrager materialerne Trin for Trin samt Fri for Mobberi i det strukturerede pædagogiske arbejde. Vores hensigt er at udvide barnets sprogkendskab på de fire sproglige områder.
- Vi har i samlingerne, samt i hverdagen fokus på det enkelte barns sproglige udvikling inden for det produktive sprog og de kommunikative kompetencer samt det receptive sprog og det lydlige sprog.
- Vi holder samlinger og anden struktureret pædagogisk aktivitet med fokus på tematisk sprogarbejde – vi læser historier, vi anvender dialogisk læsning, vi synger, rimer og leger med sammensatte ord. Derudover inddrager vi IT og medier

Barn – barn:

- Vi sørger for inspirerende rammer ude og inde, hvor legen og dermed sproget har gode vilkår.

Pædagogisk personale – forældre:

- Vi opfordrer forældrene til at være nærværende og lyttende for at stimulere deres barns sproglige kompetencer. Vi informerer om, at det blandt andet kan være hensigtsmæssigt at hvert familiemedlem får taletid under eksempelvis måltidet. På denne måde skabes et rum for at kunne fortælle om og dele sine tanker og oplevelser fra dagen.
- Vi opfordrer forældrene til at læse for deres barn, vi informerer i den forbindelse om dialogisk læsning samt de understøttende sprogstrategier.
- Personalet formidler sprogvurderinger og TRAS samt laver opfølgende handleplaner efter behov.

Krop, sanser og bevægelse

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Pædagogisk personale – børn:

- Vi er bevidste om, at gode motoriske færdigheder er en vigtig del af børns udvikling, hvilket giver børnene overskud til at modtage kollektive beskeder, være sociale og lære.
- *Vi styrker børnenes labyrintsans*, når de bl.a. benytter gynger, hængekøjer, kolbøttestænger og karruseller, hvor børnene kan snurre rundt.
- *Vi styrker børnenes taktilsans*, når de f.eks. leger med mudder, sand, vand, modellervoks og kine-tisk sand. Aktiviteter som ansigtsmaling, fodbad og massage, hvor vi bl.a. bruger fjer og pensler, er ligeledes med til at styrke den taktile sans.
- *Vi styrker børnenes muskel/led sans* når børnene:
 - hopper på trampolin og benytter hoppepuden.
 - leger i vores motorik- og pudrum.
 - bevæger os rundt i forskelligt terræn, på legepladsen, på gåture samt trapper ude og inde.
 - leger på vores klatrestativ med klatrevæg, edderkoppenet, og brandstænger.
- Vi prioriterer at gøre børnene selvhjulpne, ved at guide og give tid til af- og påklædning, spisning, ved toiletbesøg mv.
- Vi opfordrer børnene til at mærke efter sult, tørst, kulde og varme, så de derigennem bliver mere kropsbevidste.
- Vi har skovforløb 2 uger i foråret, og 2 uger i efteråret.
- Vi leger på legepladsen hver dag og i al slags vejr.
- Vi styrker børnenes finmotorik, idet de har adgang til sakse, farver, perler og andre finmotoriske redskaber, samt når børnene går på opdagelse i naturen efter biller, larver, småsten m.m.

Børn – børn:

- Vi vægter den frie leg, hvor børnene udfordrer og kopierer hinanden.
- Vi har et åbent hus, hvor børnene har mulighed for, at lege på tværs af alder og derigennem lære af hinanden.

Pædagogiske personale - forældre:

- "Barnets motoriske udvikling" er en del af de forældresamtaler, som alle forældre tilbydes årligt.
- Vi observerer løbende børnenes motoriske færdigheder. Ved behov hos det enkelte barn, går vi i dialog med forældrene.
- I huset er der to motorikuddannede pædagoger, som kan benyttes til sparring samt motoriktest ved evt. problematikker.

Natur, udeliv og science

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Pædagogisk personale-børn:

- Vi bruger udelivet til at skabe læringsmiljøer, hvor børn og voksne eksperimenterer, er nysgerrige sammen og bruger deres fantasi, sanser og kreativitet. Dette sker bl.a. på legepladsen, når vi tager i skoven, til stranden, bækken, besøger gårde eller udnytter sportspladsen og spejderhyttens arealer.
- Vi giver barnet oplevelser og erfaringer i naturen, når vi giver barnet mulighed for at eksperimentere med naturens materialer. At kunne lege med pinde og grene fundet i skoven og lade disse udgøre sværd og heste i en leg, eller at finde blade og etablere et nyt hjem til den skrubbudse, man lige har fundet i skoven, bidrager til barnets læring, udvikling og dannelse hvor barnets engagement er i centrum.
- Vi følger børnenes initiativer, vi støtter op om deres ideer og udvikler videre herpå. At kunne tilegne sig viden om den bille, man har fundet i græsset, at få sat navn på billen samt læse om dens levevilkår skaber en forståelse for naturen.
- Vi er bevidste om at være gode rollemodeller, der inspirerer børnene. Vi samler affald og er opmærksomme, når vi ser spor efter "skovsvin". Et eksempel på et eksperiment kan i en sådan sammenhæng være at undersøge, hvor længe affald skal være i naturen, inden det forgår.
- Vi har skovforløb i Bøffelkobbelskoven to gange årligt. Som ved andre pædagogiske forløb, udarbejdes der her en SMTTE-model med pædagogiske mål, overvejelser og tiltag. Heri inddrages som oftest nogle af de øvrige læreplanstemaer, som f.eks. "Krop, sanser og bevægelse" samt "Social udvikling".
- Vi eksperimenterer og laver mad over bål i skoven og i børnehusets bålhytte.
- Vi laver spireforsøg, og i det omfang det er muligt, mad af produkterne fra spireforsøgene, ligesom vi eksempelvis går på brombærjagt, der resulterer i hjemmelavet marmelade.
- På legepladsen har vi plancher med billeder af dyr, som er grundlag for god dialog, refleksion og læring børnene imellem og med de voksne.
- Der er indkøbt sommerfugle "terrarie", der i sommermånederne bruges til at følge det lille dyrs tre stadier fra larve til sommerfugl.
- Til samlinger og i hverdagen har vi dialog med børnene om årstider og vejrphenomener.
- Vi benytter os af muligheden for besøg af og sparring med kommunens naturvejleder, samt Børneuniversets naturfagslærer.

Børn-børn:

- Børnene oplever at være en del af et fællesskab, hvor de sammen kan være nysgerrige og eksperimenterere.
- Børnene leger på tværs af grupper, alder og køn og får øje på nye egenskaber hos hinanden i mødet med naturen.
- At være i naturen uden brug af de gængse legeredskaber skaber et læringsmiljø, hvor børnene indbyrdes får eksperimenteret med naturens materialer, og hvor nye lege udvikler sig.

Pædagogisk personale – forældre:

- Forældrene modtager SMTTE-modeller, opslag og billeder på Nembar af de forskellige aktiviteter og pædagogiske tiltag. Dette giver forældrene mulighed for, at involvere sig i børnenes oplevelser i og med naturen.
- Til hvert skovforløb holder vi afslutning, hvor forældrene henter børnene i skoven. Her kan de se og opleve, hvad børnene har lavet i naturen.

Kultur, æstetik og fællesskab

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Pædagogisk personale-børn:

- Vi arbejder ud fra en inkluderende tilgang, med det formål at skabe en kultur, hvor alle børn kan indgå i et ligeværdigt fællesskab.
- Vi bidrager til at udvikle børnenes forståelse for egne værdier og respekt for andres.
- Vi skaber læringsmiljøer, hvor børnene får mulighed for at opleve med deres sanser og følelser og erfare sig selv i gennem kulturelle indtryk.
- Vi har et rum med en scene, et spejl og mulighed for musik, hvor børnene kan synge, danse og optræde, ligesom vi har udklædnings tøj, som børnene frit kan benytte, og herigennem afprøve nye sider af sig selv og få mulighed for at udtrykke sig på nye måder.
- Vi formidler kulturelle oplevelser fra lokalområdet til børnene, når vi tager på biblioteket, i teater, til koncerter, i kirken og besøger forældres arbejdspladser.

- Vi giver børnene mulighed for at arbejde med kulturelle udtryk, hvor inddragelse og fordybelse er udgangspunktet for det eksperimenterende udtryk. Vi arbejder med kreative og sanselige udtryksformer i hverdagen. Vi maler, tegner, limer, bager, former i modellervoks, laver sansebaljer og leger med kinetisk sand. Børnene kan fremvise deres produkter på stuen, eller i udstillingsmontrer som vi har i fællesrummet.
- Vi holder samlinger, hvor vi synger, herunder sanglege og fagtesange, leger med rim og remser, vi læser historier og ser film. Under samlingerne er vi lydhøre, og understøtter børnene i at formidle deres tanker og følelser i forbindelse med aktiviteterne.
- Vi bruger IT som redskab i de kulturelle og kreative aktiviteter.
- Vi har tilbagevendende traditioner og begivenheder som jul, påske, fødselsdage, bedsteforældredage og lanternefest. Vi udtrykker os herigennem kreativt og æstetisk med børnene, ligesom disse traditioner også er med til at styrke fællesskabet.

Børn-børn:

- Børnene kan spejle sig i hinanden, er nysgerrige på hinanden og deres forskelligheder.
- Børnene leger sammen på tværs af alder, køn, nationalitet mm.
- Materialer og læringsmiljøer i huset, er tilgængelige for børnene, så de sammen kan blive inspireret og sætte æstetiske og kulturelle aktiviteter i gang.
- Børnene fortæller hinanden om oplevelser fra hverdagen.

Pædagogisk personale-forældre:

- Når forældrene får en forståelse for vores traditioner og kulturelle aktiviteter, er det med til at styrke forældresamarbejdet. Den overordnede årsplan er tilgængelig for forældrene. Heraf fremgår hvilke traditioner og højtider, vi har i løbet af året.
- Billeder fra hverdagen lægges på Nembarn, så forældrene kan se, bl.a. hvad børnene producerer og oplever.
- Forældrene kan bidrage med materialer til pædagogiske aktiviteter eller sammen med deres barn, lave et produkt som f.eks. lanternen til lanternefesten.
- Forældrene inviteres til forskellige arrangementer såsom forældrekafe, sommerfest mv.

Evalueringsskultur

Det er en del af vores daglige pædagogiske praksis at reflektere og undre os, for herigennem at udvikle læringsmiljøet samt understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Derudover er evaluering af pædagogiske projekter og hverdagen et fast punkt til vores stue- og personalemøder. Hvad lærte vi, og hvad kan vi gøre anderledes og bedre næste gang. Her har vi samtidig fokus på at inddrage børnenes perspektiver, tanker og ideer. Til dette formål benyttes skemaet "Refleksionsuniverset" ligesom børneinterviews i nogle sammenhænge inddrages.

Skemaet "Planlægningsuniverset" eller Smtte-modeller udarbejdes ved planlægning af pædagogiske forløb. Ofte afholdes der i denne sammenhæng børnemøder, så gruppen af børn involveres og får indflydelse på indholdet i forløbet. Vi ønsker at give børnene en følelse af meningsfuldhed, da det skaber de bedste forudsætninger for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dokumentation af vores praksis sker bl.a. gennem billeder og opslag på AULA, kreative udstillinger, samt børn, der tager billeder af det, de er optaget af.

TOPI, sprog- og dialogvurdering er pædagogiske værktøjer, som vi bruger til at evaluere og herved kvalificere læringsmiljøet med udgangspunkt i de udfordringer, der måtte være hos det enkelte barn og/eller i børnegrupperne.

Observeres der børn med udfordringer, drøftes disse med de pågældende børns forældre. Børneparaplyens faseskemaer udarbejdes for at blive anvendt i samarbejdet med kommunens tværfaglige team.

KIDS rapport udarbejdes på baggrund af et tilsyn, som foretages af en konsulent fra Sønderborg Kommune. Dette sker hvert andet år. I den forbindelse evalueres denne ved førstkommende personalemøde. Fokus er her især på, hvad vi er særligt gode til, og hvor vi med fordel kan justere praksis til gavn for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

KIDS står for Kvalitetsudvikling i daginstitutioner. Konceptet er udarbejdet af Charlotte Ringsmose og Grethe Kragh-Müller.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Der afholdes hvert år en pædagogisk weekend, hvor læreplanen som minimum dagsordensættes hvert andet år.

Evalueringen sker med udgangspunkt i de løbende evalueringer af bl.a. SMTTE modeller, der er foretaget i hverdagen og ved møder hen over året.

Evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan for Nybøl Børneunivers

Evalueringen er udarbejdet af det pædagogiske personale og den pædagogiske leder						
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad	Ved ikke
I hvilken grad arbejdes der med den styrkede pædagogiske læreplan?						
I hvilken grad er det synligt i dagtilbuddets daglige pædagogiske praksis?						
Evalueringen er udarbejdet af det pædagogiske personale og den pædagogiske leder						
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad	Ved ikke
I hvilken grad arbejdes der med det brede læringsbegreb?						
I hvilken grad arbejdes der med sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring?						
I hvilken grad arbejdes der med at støtte udviklingen af en god evalueringskultur, hvor ledelse og pæd. personale forholder sig kritisk og reflektivt til egen praksis?						
I hvilken grad arbejdes der med etableringen af et pædagogisk læringsmiljø hele dagen?						
I hvilken grad arbejdes der med at forholde sig til børn i udsatte positioner og forældresamarbejdet om børns læring?						
Hvordan arbejdes der med den pædagogiske læreplan i børneuniverset:						
I Sønderborg Kommune har alle kommunale dagtilbud deltaget i kompetenceløftet "Stærke dagtilbud - Fagligt løft". Tiltaget har til formål, at understøtte implementeringen og arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan og et fælles grundlag for arbejdet med den styrkede læreplan. Forløbet indeholdt kompetenceløft, der bl.a. skal understøtte dagtilbuds arbejde med: Evalueringskultur, læringsmiljøer og børn i udsatte position. Det fælles afsæt ligger i dagtilbudsrammen for den styrkede læreplan, beskrevet i Dagtilbudslovens § 7 og § 8 §9 §15 og "Bekendtgørelsen om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer". Som kommune deler vi et fælles organisatorisk afsæt i personale værdierne DASE¹, MILD, vores fælles Børne- og Unge Politik - Ambitioner i børnehøjde² og helhedsplanen – kvalitet i dagtilbud og skole. Børneuniverset arbejder med tiltag, bl.a. med udgangspunkt i Helhedsplanen - Kvalitet i dagtilbud og skole, der på forskellig vis understøtter implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan.						

¹ <https://insite.sonderborg.dk/api/documents/20988/data?inline=true>

² https://sonderborgkommune.dk/sites/all/files/Forvaltninger/B%C3%B8rn%20og%20Uddannelse/Ahlmann-Skolen/Dokumenter/259956-18_v1_sammenhaengende_boerne-og_ungepolitik_-_ambitioner_i_oehenhoejde.pdf

At arbejde med de pædagogiske læreplaner er en proces, som konstant er i bevægelse og under forandring. Læreplanerne er en beskrivelse af det pædagogiske arbejde, som allerede foregår i praksis – men samtidig skal den også fungere som et ideal.